Ч. 7 (11.348). Львів, пятниця 11. січня 1929. Оплата почтова ryczałtem. Рік XLVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. шажн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло", Львів. — Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполудием. Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА. Місячно: в краю 4·50 зол. — За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 20 ч. к., Румунії 15 леї, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29·41. „ Друкарні: 29·26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 50 сот.

Органічна праця.

Львів, 8. січня 1929.

На відбутому недавно Народньому Зїзді помітили ми одно незвичайно відрадне і позитивне явище. Кількох референтів принагідно порушувало й один референт обширно обговорював так звану органічну працю на місцях. Плянові та шляхам тієї праці посвятив він цілий свій реферат. В дискусіях над всіми рефератами цілий ряд промовців застановлявся теж над справою органічної праці на місцях і кожний з них дуже сильно підкреслював її далекосяглу вагу для народу.

Обставина, що на останньому Зїзді Українського Національно-Демократичного Обєднання аж так багато учасників присвячувало увагу цій справі, доказує, що потреба органічної, муравлиної праці на місцях є наказом хвилі, є випливом самого життя. Наше життя розростається і ріжничкується в дуже скорому темпі. Воно, хоч поволи, але всеж намагається, якщо не дотримати кроку, то бодай доганяти той темп життя, що знаменує буття західноевропейських народів. Головокружний поступ техніки в усіх ділянках життя, переоцінка численних дотеперішних суспільних і інших вартостей роблять життя західних народів неподібним до вчорашнього. Там зміняються на краще відносини в господарській, торговельній та культурній ділянках народнього життя, а в нас богато дечого стоїть на місці, не дається вивести з тієї рівноваги, яка була ще перед війною. Очевидно, що з таким станом треба боротися. Треба підтягати господарський рівень і культурні та суспільні вимоги нашого населення на вищий щабель. — А як до того дійти? Тільки працею, щоденною, пляновою і безперервною працею в усіх ділянках національного життя.

Тільки муравлина праця серед народу, тільки праця в імя поправи долі того народу може стати запорукою кращої будуччини нації. Тільки вона може двигнути наш нарід економічно і культурно. Нашим завданням не може бути входження в подробиці та в розгортання широких плянів тієї праці, бо до того покликані інші чинники. І вони тим направду щиро займаються. Колиж ми цю справу порушуємо, то тільки тому, щоби тим більше унаглядити в очах нашої громади те, що видвигає само життя як категоричний наказ хвилі.

Історія недавного минулого вчить нас, що для добра українського народу зробили найбільше не ті, які богато промовляли на патріотичні теми, а ті тисячі незнаних нині і забутих українських інтелігентних робітників, що працювали на місцях, по читальнях, по кооперативах, по руханково-спортових товариствах, по кружках „Сільського Господаря" і т. д. Вони перед війною дійсно підносили рівень нашої культури, вони усвідомлювали і виховували нарід, вони розкривали перед його очима світ, вони накінець створили з нього моноліт, що в переломові хвилі 1918 і 1919 рр. кервавився в боєвих лавах за здійснювання нашого національного ідеалу.

Богато, дуже богато праці над освітою народу, над його господарським піднесенням, над його скооперуванням — ось ті шляхи і ті ділянки, які треба густо обставити інтелігентними, думаючими та свідомими доцільности своєї праці робітниками. Отже і праці і робітників треба нам якнайбільше. Того не можуть і не сміють забувати передовсім ті наші діячі, яким доля судила жити посеред народу по наших селах і місточках. Їх обовязком є віддати свої сили для народу не тільки в імя якихсь абстрактів, але і в імя їх власного добра, в імя будуччини їх самих і їх дітей. Наш нарід все був вдячний і прихильний для всіх тих, що були його приятелями, провідниками, порадниками і невідродними його синами. Він все вмів належно оцінювати труди і заслуги тих, що щиро та вірно для нього працювали, що все і всюди обстоювали його права та стояли на сторожі його національної чести.

Ця так звана органічна праця мусить обєднати всі національно здорові елементи української громади без огляду на їх партійну чи іншу діференціяцію. Зрозумів це добре і Народній Зїзд, коли приняв цитовану в нас уже постанову про обєднану працю всіх національних груп на кооперативній ділянці та коли приняв ще й таку постанову щодо освітньої ділянки: „Народній Зїзд закликає всі національні партії до однозгідної оборони культурно-освітних установ і осуджує шкідливу й розкладову роботу всіх інтернаціоналістичних чинників, обраховану на розсаджування тих установ з нутра. Народній Зїзд взиває все українське громадянство до інтензивної підтримки центральних установ, що займаються освітою і вихованням та закликає весь український загал, а в першу чергу нашу сільську і міську інтелігенцію, до негайної боротьби з нашим найбільшим лихом — неграмотністю та до праці в установах фізичного виховання й опіки над ними".

Наведені постанови дуже промовисті. Вони як не мож краще свідчать про те, що збираємось вступити на єдино правильний шлях сконсолідованої, гармонійної та доцільної праці для народу в імя його кращої будуччини. Побажатиб тільки, щоби ці добрі зерна зрозуміння та доцільности органічної праці, посіяні в серця українського громадянства, якнайкраще принялися та видали якнайбогатші плоди.

Закордонний політичний огляд.

Репарації і особа Паркера Джільберта. — Його останній звіт і зїзд репараційних знатоків. — Висновки зі становища Америки. — Манджурія, Японія, Пацифік.

Берлін, 3. січня 1929.

I.

Новий рік розпочався в европейській політиці — дуже обіцюючо. Для всіх — тільки не для пацифістів. Якраз у новорічний день появився черговий і на той раз попросту сензаційний звіт репараційного аґента Паркера Джільберта. Із-за цього звіту імя Паркера Джільберта не сходить в тих днях зі стовпців великої преси. Нині це імя на устах кожної політично заінтересованої людини. Звідкіля така нагла популярність? Хто такий Паркер Джільберт? — Після версайського диктату аліянти встановили репараційну комісію, що мала дбати, щоби стягнути з побіджених усі контрибуції і відшкодування. Спочатку репар. комісія думала, що силою здобуде на німцях вимагані плати. Але сила викликала серед німців тільки пасивний спротив, інфляцію і Німеччина, буквально — за одну ніч — ожебрачилась. Побідники станули перед перспективою, що взагалі нічого не дістануть. Відома річ: голого не обідреш. Прийшлось змінити тактику. Не можна-ж зарізувати курки, що має нести золоті яйця. Навпаки: її треба плекати і годувати. Ту методу „плекання" пристосовано до німців на льондонській репараційній конференції в 1924 р., де встановлено репар. „плян Доза". Змисл цілого пляну був: зробити німців настільки роботоздатними, аби за протяг десятків літ відробити вимагані відшкодування. Отжеж — на деякий час німців майже цілком звільнено від репарацій, щоби трохи підкріпились і прийшли до себе. Що більше: не можна запрягти до тяжкої оранки вола, на якому тільки шкіра та кости. Отож Німеччині кинуто трохи поживи у формі американських позичок. Віл мав видорові́ти і почати орати. Відтепер Німеччина мала — спочатку цілком поволі, а потім у щораз більшаючім темпі відробльовати призначений собі ценз. Одначе, щоби знова чого доброго не підірвати сил запряженого раба, встановлено над ним доглядача; він мав означувати чи і наскільки Німеччина є роботоздатна, чи і наскільки країна прийшла до себе, чи і наскільки може платити. В ролі такого доглядача репар. комісія поставила — „генерального репараційного аґента" — американця Паркера Джільберта.

II.

Осьтак доля Німеччини була майже всецїло зложена до рук тої одної людини. Від його слова залежало — чи і скільки позичок мала дістати Німеччина, щоби дорости до завдання, він мав рішати, чи і скільки Німеччина є в стані платити; він з одного боку заступає інтереси вірителів, а з другого боку має охороняти фінанси і хазяйство німців від перетяження і непомірних уже заїхань вірителів. Вибрано-ж для цього завдання людину, як не мож було краще. Німці зовсім отверто признаються, що не мають поміж собою нікого такого, щоби так фундаментально знав німецьке народнє господарство, як цей — американець. Це є справді подиву гідне, як та людина опановує свою матерію. В додатку, ота обставина, що він американець, ставить його в цілком незалежне від аліянтів положення. Коли Паркер Джільберт рішає, наприклад, що Німеччина **не може** платити, то аліянти не є в силі нічого вдіяти. Бо за Паркером Джільбертом стоїть муром ціла Америка. А з цею — кому охота зачіпатись? Всяка зачіпка причинилаб не тільки струю америк. золота до цілої Европи, але зчинилаб ще гірші наслідки. Отже слово Паркера Джільберта важить більше олова.

III.

Під кінець кожного року Паркер Джільберт видає ґенеральний бюлетень про стан здоровля, свого пацієнта. До цього часу було так, начеб Паркер Джільберт більше схилявся в сторону німців, ніж вірителів. Він був причиною, що америк. капітал найшов довіри до німців. Долар почав заливати Німеччину. Він поставив на дискусію проблему про точне установлення суми нім. репарацій чого не було зроблено в Льондоні в 1924 р. Німці це ідентифікували зі сильним зниженням репар. платень. Та „прихильна" політика Паркера Джільберта була одною з причин, що німці, будучи певні з підмоги Джільберта і Америки поставили ту справу перед аліянтами офіційно на дискусію. Осьтак твердили, що не є в силі платити, що закордон переоцінює сили Німеччини, то-що. Осьтак нім. політика творила поволі досить прихильну для себе ситуацію. Ще недавно могло було здаватись, що в тих передумовах німецька точка погляду **в дечім** побідить на близькій репар. конференції, що мала обмежити висоту репарацій і означити їх точний речинець. І в тій ситуації, неначе грім з ясного неба паде репараційний звіт Паркера Джільберта за останній рік, в якому репараційний аґент твердить, що Німеччина є вже нині в такому положенні, що не то що за одного, але й за трьох потрафить працювати. І Паркер Джільберт доказує своїми цифрами: добробут Німеччини зростає в незвичайно скорім темпі, життєвий рівень окремого німця не залишає нічого до бажання, зовнішньо-торговельний біланс країни є майже в рівновазі, стандарт золота в Німеччині є нині вищий ніж коли-небудь, Німеччина є одинокою на світі державою, що не має ніяких майже внутрішних довгів, марка є одною з найбільше міцних і непохитних валют світа і трансфер (тобто переводження встановлених в Льондоні в 1924 р. репараційних рат) є мало що не дитячою іграшкою. Цей звіт Паркера Джільберта подіяв на німців як довбня по голові. В цілій пресі піднявся однодушний крик протесту. І не диво... Виставити комусь таке свідоцтво на 24 години перед тим, як хтось напевно сподіється дістати від своїх вірителів мало що не скреслення довгів — когоб це не схвилювало? За те по боці аліянтів піднялась справжня симфонія одушевлення. Особливож французька преса простягає над Паркером Джільбертом свої благословлячі руки. Осьтак всі німецькі протести заглушив один могучий і гармонійний аліянтський акорд: Славити Господа — **німці можуть платити!**

IV.

Чи справді можуть? Але нині вже пізно так ставити справу. Як мало до кого, так до Паркера Джільберта відноситься вислів: **Roma locuta, causa finita.** Наги його звіту не зменшить і не знулює німецький протест. І треба вже глибше вглибитись у справу, щоби зрозуміти, чому в таку критичну для німців хвилину Паркер Джільберт виставив їм **аж таке** добре свідоцтво, чому аж так категорично заявив, що Німеччина — **може платити.** Річ в тім, що наслідком евент. знижения німецьких довгів, на близькій репараційній конференції булоб цілком вже автоматично прийшло домагання аліянтів, щоби **в тій самій мірі, в якій аліянти знизили борги німцям, щоби в тій самій мірі Америка знизила борги аліянтам.** Але на це Америка ніколи не піде. **Тепер** не піде. Вибір республиканця Гувера **якраз означає** політику **амер. prosperity, отже: ні одного шеляга знижок** і скреслювання воєнних довгів. Вибір Гувера означає побіду анти-европейської політики Куліджа, викликаного англійськими спробами оборонного більшовання Европи.

В тих перспективах звіт Паркера Джільберта починає бути аж надто прозорий. Паркер Джільберт твердить, що Німеччина може платити. Це обєктивно не мусить відповідати правді. Але суґестивно і політично воно тим більше правдиве, бо цею суґестією, що ні сплатити Америці німцям уможливить. Але й другого боку. Америка матиме там біль-

ще моральне право вимагати від алиянтів заплати їхніх боргів — аж до останнього цента. На цьому америк. політика типу Гувера-Куліджа робить знаменитий бізнес. Щоб уможливити німцям їхню платежоздатність Америка не вложить в Німеччину навіть пятої частини того, що відбере собі від задовжених по вуха алиянтів. Крім цього: уможливлюючи німцям **повну** заплату репарацій, Америка німців настільки від себе фінансово узалежнює, що англійській політиці ніколи не буде можливо втягнути німців остаточно до якогонебудь протиамериканського блоку. І тут звіт Паркера Джільберта бє не стільки по німцях, скільки — по Льондоні. За скоро піднявся поміж алиянтами крик радости. Завтра прийде протверезіння. Прийдеться платити. Не тільки німцям. Прийдеться платити всім. І хоч як воно парадоксально, то не є виключене, що поммимо звіту Паркера Джільберта, алиянтська репар. конференція піде німцям на уступки. Бо Англія має ще найменше охоти дати до решти опанувати Европу долярові. Тимчасом звіт Паркера Джільберта був одною із найбільш зручно придуманих підготовок на дорозі американського підбою світа.

V.

Але та америк. політика завжди викликує тільки один ефект: найперше Льокарно из ідею оборонного зблькування Европи, потім англьо-французський пакт, потім намагання втягнути до цеї комбінації Німеччину, наскільки на це дозволяє невилічимий страх французів, потім люганські спроби, щоби втягнути до цього спільного фронту ще й італійський силовий комплекс. Звіт Паркера Джільберта, що ставить „старий світ" перед перспективу гегемонії доляра, в своїй суті тільки поглиблює й загострює потенціяльне суперництво поміж обома світами. Більше ніж правдоподібно, що те суперництво виладується в страшній воєнній катастрофі. Вона не відбудеться в Европі ні на Атлянтику. Літак і воздушний корабель занадто зближив Льондон до Берліна, а Париж до Риму і дифеніль-хьоро-арсен занадто страшна зброя, щоби европейці могли собі позволити на війну на своїм терені.

Тому варто вже нині українській політичній публиці з атлясом в руці запізнаватись з будучим полем бою. Ним є Пацифік. Там простори такі, що й літак тут нічого не вдіє ані дифеніль-хльоро-арсен. Але там, в значно скоршім темпі ніж у нас відбувається змальований вище процес міжконтинентального загострювання. Новий рік приніс з тамошнього простору одну незвичайно своїми наслідками важливу і в Европі доволі мало завважену звістку. В Манджурії скрізь вивішено стяги побідного китайського національно-революційного Гоміндану. Тим усимволізовано державну приналежність Манджурії до Китаю. В той час, коли Японія і Росія десятками літ водилися за чуби ізза посідання країни tertius gaudens — китайці заповнювали цей простір наплином своїх етнічних мас. За цілих 15 літ вимандрувало туди 10—12 міліонів „синів Неба". Але це означає в своїх наслідках, що японцям відібрано змогу поміщувати деінебудь свою етнічну надвишку. Сьтак найважніша японська проблема набирає великої сили загострення. Одинокі простори, де моглиб переселитись японці, — це західна і південна Америка. Але там сидять сині і нікого не пускають. І майже пуста Австралія! Але її теж боронить сині. Напруження в цьому просторі зростають сьтак поволі до точки кипіння. І коли у нас ще й до нині находиться одуріла пацифість, то **там** їх немає. Скорше чи пізніше прийде це велике — неминуче. **Нам** від цього гірше не буде.

Зенон Пеленський.

До церковного собору.

(Від нашого постійного кореспондента.)

Луцьк, 5. січня 1929.

I.

Першорядним питанням православної церкви в межах Польщі є питання краєвого (помістного) собору. Це питання протягом останніх років багато разів порушувалося й дебатувалося в пресі. Російська преса на чолі з газетою „За Свободу" особливо цікавиться собором і настоює на ньому. Далі стане ясним, чому?

Щоби зрозуміти значіння собору для православних українців, треба сказати кілька слів про сторони устрою православної церкви. Як відомо, православна церква не має на землі якогось одного спільного голову зпоміж єрархів, як це є в церкві католицькій. Вона вчить, що головою церкви є сам Христос, а колектив віруючих є її тілом. Єрархи, які стоять на чолі управління церквами в межах окремих держав (автокефальними чи автономними) не є головами їх, а лише репрезентантами. Отже преса, що часто називає митрополита правосл. церкви в Польщі її головою, робить помилку. Найвищим керуючим органом церкви є краєвий собор, на постанови якого нема вже відклику.

Оця остання обставина й змушує українців, що розуміються на церковних справах, з особливою тривогою дивитися на підготовчу до собору роботу. І навпаки, росіяни особливо кваплються з собором, маючи надію, що собор у сучасних умовах пройде з найбільшою шкодою для „сепаратистів" українців і білорусів.

Підстави для такої тривоги в останньому часі зросли. По перше, митрополія не виконала умови з українцями (під чиїм впливом — це інша справа) з дня 1. липня минулого року, які далиб можливість українцям підготовити як не повне, то хотяби деяке своє представництво на соборі. По друге, в пресі („За Свободу" ч. 290 за мин. рік) уже зявився проект т. зв. „Передсоборної Ради". Цей проект у параграфах, що торкаються складу собору, не може не викликати тривоги з боку найчисленнішої української групи православних (80 відс.), яким мізерна російська меншість хоче накинути своїх представників.

Для кожного є зрозумілим, що питання про задоволення національних потреб буде найгострішим питанням собору, а спосіб його розвязання залежатиме від складу собору. Коли українці й білоруси матимуть належне (своє українське, пропорціональне) представництво, то, ясна річ, справа буде вирішена справедливо, згідно з волею віруючих цих національностей. Колиж українцям і білорусинам будуть накинені репрезентанти з числа людей, ворожих до національних потреб цих двох основних груп церкви, то так само ясно, що рішення собору матимуть страшні наслідки для наших і білоруських інтересів.

Одним словом, найважнішим для нас під цей час є питання про конструкцію собору. Правда, пляни будівлі собору зложить згадана вище „Передсоборна Рада". Але, який будівничий, така й будівля. А проект правильника вже заповідає, що цей будівничий буде цілковито однобокий і на некористь українців.

Далі ми уважніше спинимося на окремих точках ординації „Передсоборної Ради". Тут-же звернемо лише увагу на те, що вже дехто в пресі натякає, що цей правильник складений під певними впливами.

„За Свободу" (ч. 299), згадуючи, що собор мав уже відбутися на Різдвяні Свята, та „з незалежних від вищої церковної влади причин" не скликано не тільки його, але навіть митрополитальної ради, призначеної на вересень, каже:

„Досі ніхто не знає, які це були „незалежні обставини". Вища церковна влада „наклала печать мовчанки на уста свої", нові керманичі віросповідної політики в уряді також нічого не кажуть про свої проекти віруючому народові (може: народам? — Ред.), **а збираються договорюватися з вищим церковним управлінням** (підчеркнення наше. — Ред.). Так принаймні заявив п. міністр ісповідань у бюджетовій комісії сойму".

Додамо, що згаданий проект ординації чи правильника Передсоборної Ради був опрацьований спеціяльною комісією, виділеною зі складу митрополитальної ради. До цієї комісії входили представники українців і білорусинів. Тому то ще більше здивовання викликає цей проект, у якому національний момент цілковито є промовчений, неначеб його в православній церкві в Польщі не було.

Але про це скажемо далі при детальному розгляді згаданого проекту.

В. Островський.

За океаном.

Віче „Рідної Школи".

Дня 4. листопада 1928 р. відбулося у великій салі в Мейн, Рейс, На. віче наших громадян у справі „Рідної Школи". Галю виповнило місцеве українське громадянство по береги. Віче отворив громадянин О. Гальчак і кількома словами представив його ціль. Після того покликав на предсідника віча Семена Костецького, а на секретарів: Івана Кіналя та Михайла Киселицю. Опісля делегат „Рідної Школи" п. Лев Ясінчук засуває зібраним віченикам усі сторони життя і праці „Рідної Школи" в старому краю та представив її тяжкий матеріяльний стан. По промовах кількох бесідників переведено збірку, що дала 210 долярів. Гроші вислано на потреби „Рідної Школи" в краю.

20-літній ювилей 217. відділу У. Н. Союзу.

В суботу дня 17. листопада брацтво св. Йосафата, від 217. У. Н. Союзу в Рочестері, Н. Й., святкувало 20-літній ювилей свого заснування. Свято випало гарно, а величава саля була переповнена по береги гістьми. Свято відкрив короткою промовою п. М. Кінашевський, голова брацтва. Опісля по промові о. Турули хор „Боян" відспівав кілька пісень. Дальше мандолінова оркестра відіграла кілька пісень. Всі хорові й музичні точки виконано влатно. Із виголошеного звіту довідуємося, що брацтво переслало за час свого істнування до краю на ріжні цілі 1.315 долярів. Свято закінчилось промовою голови Українського Нар. Союзу п. Ядловського.

Листопадове свято в Ансонії Конн.

В неділю 18. листопада м. р. українська громада в Ансонії, Конн. святкувала листопадове свято в своїй домівці. Свято випало величаво. Вступне слово виголосив п. Василь Калина. Опісля відспівав хор „Боян" з Ню Гейвен цілу низку пісень. Святочну промову виголосив бувший поручник У. Г. А. Д. Галичин з Ню Йорку. Після того зібрані зложили на інвалідів 410.31 долярів і вислали протест до Вашингтону з приводу листопадових подій у Львові.

ПОС. МИХ. СТРУТИНСЬКИЙ.

Стріча з Дан. Щербаківським в 1915 р.*)

(Спомин.)

Східногалицькі села облітала стоуста вістка: царська армія розбита, леда день надійдуть „наші". А те „наші" заломлювалося в горлі. Пригадувалися шибениці, що росли на шляхах відвороту австрійських військ, Талергоф, Терезієнштадт. Трагедія Галицької Землі... З одного боку падали жертви на фронті, на шибеницях і в таборах інтернованих. А з другого: царські посіпаки вивозили активніших діячів, жертви доносів москвофільської охранки. В додатку: кожне пересунення військ зазначувалося луною пожарів.

Скривавлене галицьке село шукало втихомирення в легенді про своїх Усусусів. Росла вона з дня на день. З уст до уст кружляли „автентичні" вісти про подвиги Січового Війська, про його рішаючі побіди, з набожністю і з захопленням співали його перші пісні. Стрілецька пісня була першою стежкою, що найдальше вдиралася в глиб московської окупації.

Через Калушину проваллювалися частини розбитої царської армії. Запашним вечером заглянув я пішком до рідного села. Від о. Кулика, тодішнього адміністратора Підмихайля, довідався я: В сусідному Хотіни гурток російських офіцерів оглядав церкву, а один з них з ентузіязмом оповідав про красу українського церковного малярства. Високо освічена людина, свідомий українець, прекрасно поінформований про галицькі відносини. Як називається? — о. Кулик не вмів відповісти. На другий день був я в Хотіни. Одначе не довідався нічого ближче про таємничого офіцера. В селі розтаборився відділ війська, „якісь" офіцери мешкають за залізничим шляхом в Загірю. Чи є там офіцери, що оглядали церкву, мої знайомі не знали. Йду в сторону Калуша. За залізничим шляхом на першому подвірю вештаються салдати. Питаюся: „Чи тут живе п. Щербаківський?" „Тут" — була відповідь. За хвилю стояв в дверях п. Данило. Здивований збентежений і врадуваний не менше від мене. Отсе стрінулися ми втрете (пораз перший у Львові весною 1912, вдруге зимою тогож року в Києві).

Коротка розмова телеграфічним стилем: Його співльокатори — „тоже — малороси" і один москаль; після ревеляцій Алексінського про „Союз визволення України" зросла нагінка на українців; він мусить матися на обережности отже нам треба хитро устроїтися, щоби не викликати підозріння його співльокаторів, а всеж дещо ближче побалакати і взаїмно поінформуватися про біжучі події; за кілька днів будуть тут австрійці, отже зможу вихіснувати його інформації; так, як він, задивляється на положення, більшість наддніпрянської інтелігенції.

Ми вирішили: Він познайомить мене з своїми товаришами, запропонує поїздку до Підмихайля („Церква у Вас інтересна?" — „Дуже, будував архітект — неписьменний дядько, а в мальованні брав участь Корнило Устиянович". — „Чудесно!") і ми матимемо змогу по дорозі непомітно обмінятися думками. Так і зроблено. „Тоже-малороси" вхопилися думки, що ми повинні цю прогульку відбути на драбинястім возі, щоби мати ілюзію їзди на миргородський ярмарок. Мовляв, нехай в цій їзді засмакує галичанин і москаль (одинокий між ними, по фаху — лікар). Кілька хвилин пізніше ми їхали „на ярмарок" до Підмихайля.

Над Лімницею позлізали з воза, „тоже-малороси" з москалем-лікарем пішли наперед, а я з Щербаківським вслід за ними.

Щербаківський говорив:

...Російська армія хвилево побита, одначе антанта мусить виграти (надто велику має перевагу в людському матеріялі!), значить — ми вернемо. В інтересі України є злучення всіх українських земель. Самодержавіє мусить упасти. Навіть після виграної війни (під натиском зактивізованих війною мас)! Прийде конституція і децентралізація. Кілька літ української школи і Україна буде не до пізнання. Нам важно, щоби Галичина ділила долю і недолю з Наддніпрянщиною. Галичина своїм патосом національної свідомости заразить український степ. Галичина буде транзитовим тереном на захід для великанського простору. Ваша національна свідомість дістане міцну матеріяльну базу. Русифікаторська система після воєнного потрясення мусить дістати в лоб. Росія стане перед стільки пекучими питаннями економічного і політичного характеру, що в неї прямо не стане сили боротися з окремими національностями. А це тимбільше, що зблідне страшак австро-німецький. Українська селянська маса — наша основа має своєю високою народньою культурою велику перевагу над масою російською. На протязі віків ми ніколи не тратили своєї етнографічної території в користь москалів, навпаки — наша маса вдиралася в глиб чисто московських земель, зберігаючи свою національну фізіономію. Коли проаналізуєте т. зв. „общерусску" культуру, побачите, скільки там українського вкладу. Український народ має кольосальний культуротворчий хист. Не те москалі. Одначе москалі силою історичних умовин мають куди більше державно-твор-

*) Пок. Данило Щербаківський згинув трагічно у Києві 1927 р.

Державний переворот в Югославії.

Дня 6. січня оголошено прокламацію югославянського короля Олександра, в якій король, звертаючися до серб.в, хорват.в і словінців, стверджує, що не справдилися сподівання народу, що внутрішня еволюція політичного життя принесе зі собою упорядкування та консол.дацію положення в СХС. Сліпі політичні пристрасти стали надуживати парляментаризм так дуже, що вони сталися перешкодою для якоїнебудь пожиточної праці в краю.

Порозуміння, навіть найзвичайніше, між поодинокими політичними партіями сталося неможливе. Замісць розвивати й закріплювати почуття національної і державної єдности, парляментаризм у такій формі став викликати дезорганізацію умів і нац. незгоду. Треба шукати нових засобів праці та прокладувати нові шляхи. В звязи з цим король постановив, що **конституція королівства СХС з 28. червня 1921 тратить обовязуючу силу.** Всі закони обовязують і далі, наскільки не будуть відкликані спеціяльним корол.вським декретом, коли зайде потреба. Так будуть оголошувані нові розпорядки. Скупщину, покликану до життя виборами з 11 вересня 1927, розвязується.

Новий уряд СХС.

Склад нового уряду СХС такий: Президентом югославянської ради міністр.в і міністром внутр.шніх справ іменований генерал Петро Жівковіч, командант королівської гвардії, закорд. справи Марінкович (бувш. мін. закорд. справ в уступившім каб.неті), міністр без теки бувш. премієр Узунович, комунікація: бувш. прем. Корошец, війна й маринарка ген. Гаджіч, фінанси Шерлюга, сусп. опіка Др.нкович, освіта бувш. м.н. Максимович, віроісповідання Алупович.

Югославію ждуть несподіванки.

„Джорнале д' Італія", обговорюючи зміну конституції в Югославії, вважає таможній переворот політикою розпуки. Дотеперішня постава хорватської опозиції грозила державі повним розбиттям. Югославію жде ще багато несподіванок. Льондонські політичні кола називають переворот у Югославії одинокою нагодою для помирення посварених сербів і хорватів.

Закон про охорону держави.

Новий уряд впровадив у життя в цілій державі закон про охорону держави. Закон розвязує всі політичні партії, що основуються на релігійній та національній програмі, тимсамим розвязує хорватську селянську партію і магомеданську партію в Босні та Герцеговині.

Свобода преси скасована.

Рівночасно новий уряд видав розпорядок, який касує всі громадськ. самоврядування. На місце наджупанів і громадських, повітових та окружних рад владу виконуватимуть урядові комісарі. На основі 2 уст. цього розпорядку усунуть бурмістрів Білгороду, Загребу та Любляни. Заборонені усякі збори й наради політ. характеру.

Зміни в СХС.

Жівковичів уряд приготовляє сильну редукцію урядовців. Майже всі, що не мають кваліфікацій, будуть звільнені зі служби. Їх платні вжиється на підвишку платень оставших урядовців. Уряд приготовляє закон про поборювання корупції. Пять хорватських часописів у Загребі власти завісили за заяву пос. Мачека.

Микола Миколаєвич помер.

В Ніцеї помер бувш. великий князь Микола Миколаєвич. Покійний був стриєм царя Миколи II., родився 1856 р. По японській війні був одним з реформаторів російської армії. Підчас світової війни в 1914 році був начальним вождом рос. армії. Видав знаний ман.фест до поляків. У 1915 р. зложив начальну команду обняв команду російської армії на Кавказі. В 1916 р. уступив зі становища команданта. Його й вел. кн. Кирила вважали претендентом до рос. престола.

Часописи подають, що Микола Миколаєвич перед смертю почувався зовсім добре, тому казав своєму лікареві віїхати до Парижа. На три години перед смертю підписав телеграму до приятелів. У завіщанні іменував своїм наслідником Всеросійського союзу бувш. членів арм.ї Врангеля генерала Кутепова. Т.ло пок. Миколи Миколаєвича поховають в мавзолеї в Антібах біля Ніцеї. В звязи із смертю кн. Миколаєвича італійський король зарядив двірську 30-денну жалобу.

Ріжні вісти.

СОЙМ.

Найближче засідання польського сойму відбудеться 15. січня 1929 р.

СЕНАТ.

Пленарне засідання сенату буде 12. січня. Засідання ком.с.й закорд. справ, правничої, освіти і сусп. господарки будуть в днях 11. і 12. січня.

ІНТЕРВЮ З МІН. ЗАЛЄСЬКИМ.

Становище уряду до непольських народів.

Польський міністр закорд. справ Залєський мав інтервю з представником прес. агенції „Англьо-Емерікен Нюзпейпер Сервіс" у справі закорд. політики Польщі. Вильно, на думку міністра, це польське місто і культурно і щодо складу населення. Литовців є там 2 проц. Польща вважає виленську справу порішеною. Польсько-німецький кордон польський уряд уважає ненарушимим. **У відношенні до непольських народів Польща веде пол.тику далеко посуненої толеранції.** Ті меншости, які є льояльні до польської держави, втішаються п.ддержкою польського уряду. Жидівська меншість, що є льояльним чинником, є під опікою уряду. Тепер світ не чує про ніякі жалі жидів на Польщу. Закріплюються теж щораз кращі відносини до білоруського й українського населення. Обі ці меншости, підбурювані якийсь час ізвовні проти Польщі, постепенно входять на шлях льояльної співпраці з поляками. Останні події у Львові та деякі протидержавні українські відрухи є спробою противників тої льояльної співпраці закаламутити атмосферу та спричинити вибух взаємної ненависти. Польський уряд не дасться звести зі шляху толеранції у відношенні до льояльної меншости. Найтрудніще є з німецькою меншістю, яка, хоч дуже нечисленна, є знаменито зорганізована та має піддержку і фінансову пом.ч з Німеччини. Ніяка меншість не має ніде стільки привілеїв, що німецька меншість у Польщі. Одначе вона всетаки вдоволена. Це не є з причини справжніх своїх потреб, але є свідомим пол.тичним поступованням, щоби показати світові, що теперішній територ.яльний уклад між Польщею і Німеччиною не може довести до правильного співжиття цих обох держав. Щодо взаємин із СРСР то не є правдою начеб Польща вела імперіялістичну політику. Польща жиє в добрих сусідських взаєминах із СРСР, хоче навязати господарські взаємини, а коли не заключено польсько-більшовицького торг. договору, то головні трудноші є по стороні СРСР з причин торг. монополю із закордоном."

РЕКОНСТРУКЦІЯ КАБІНЕТУ БАРТЕЛЯ.

Варшавська преса принесла чутки про зміни в кабінет. проф. Бартеля. Досі не появилося урядове заперечення цих чуток. Зміни мали би наступити передовсім на становищах міністра внутр. і закорд. справ. Кажуть, що міністром внутр. справ буде або дотеперішний міністр почт і телеграфів Медзінський або мін. освіти Світальський.

ПОЛЬСЬКА ВІДПОВІДЬ НА НОТУ СРСР.

Дня 5. січня на конференції марш. Пілсудського з мін. Залеським постановили в.дповісти на більшовицьку ноту прихильно, але помістити застереження поширюючі основу більшовицької ноти.

КОНФЕРЕНЦІЇ ВОЄВОДІВ У ЛЬВОВІ.

Справи нац. меншостей.

Дня 9. січня почалися у Львові наради всіх галицьких воєводів при участи волинського воєводи. З рамени ББ бере участь у нарадах пос. Коц. Предметом нарад м. і. є справи нац. меншостей в Сх. Галичині та Волині.

ХОТІЛИ ВИКЛИКАТИ РЕВОЛЮЦІЮ В ЧСР?

Арештування посла.

В Празі арештували словацького посла Туку. Його вже скінчили переслухувати, а тепер переслухують свідків, яких є около 90. Кажуть, що діяльність пос. Туки зм.ряла до того, щоби відірвати Словаччину від ЧСР. і прилучити її до Мадярщини. Для ц.еї мети мав Тука 50 співробітників, головно бувш. офіцер.в. Арештований мав опрацьований плян обсадження словацько-мадярського кордону, штучного викликання повстання і плян удержання кордону проти чех. військ аж поки не прийде п.мога із Мадярщини. Головнож займався Тука шпіонажею, задля чого мав бюро у Відні, фінансоване мадярами, а ведене нім. полковником.

ПРЕДЛОЖЕННЯ СРСР. ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ І ЮГОСЛАВІЇ.

Є чутки, що більшовицький уряд вислав до Чехословаччини та Югославії предложення о дписання Кельогового пакту, аналогічні до предложень, висланих до Польщі та Румунії.

МУССОЛІНІ ЗА РЕВІЗІЄЮ МИРОВИХ ДОГОВОРІВ.

В інтервю з представником одного американського часопису Муссоліні заявляє знову за ревізією мирових договор.в. Сказав, що передовсім треба злагіднити долю Мадярщини. Італія потребує поширити свої кольонії, та цього не треба розуміти, начеб Італія бажала війни. Вона далеко менше озброєна і приготована до війни, між ин. Франція, Англія, а навіть Німеччина.

По широкому світі.

У Будапешті підписали турецько-мадярський трактат про невтральність, арбітраж і методи мирного рішання конфлектів.

Перевели в Вашингтоні „формальні" чи „офіціяльні" вибори Гувера.

У Мілянo помер кардинал Тосі.

У Туреччині арештували кількасот осіб за змову проти закону, що вводить латинську азбуку.

На Литві касують від 1. лютого воєнний стан.

Бельгія має примусити італійських фашистів, щоби покинули її територію, а за те Італія обіцює їй піддержку при репараційних переговорах.

У Мексику розстріляли 11 бандитів, що нападали на поїзди.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·87·50—8·88·00 канадійський долар 8·81·50—8·82·50 чеська корона 0·26·33—0·26·66, австрійський шілінг 1·25·00 1·26·00, румунська лея 0·05·00 0·05·50, французький франк 0·34·50—0·34·75, швайцарський франк 1·71·50—1·72·00 фунт штерлінгів 43·30·00 43·50·00, радянський червінець 19·50 20·00.

Золото: 20 корон 36·30·00—36·50·00, 20 франків 34·20·00—34·40·00, 20 німецьких марок 41·80·00—42·10·00, 10 російських рублів 00·00·00—00·00·00.

Срібло: Австрійська корона 0·69·00—0·70·00, 5 австрійських корон 3·60·00—3·65·00, австрійський фльорен 1·71·00—1·82·00, російський рубель 3·00·00—3·10·00, копійки за рубель 1·50·00—1·55·00.

Збіжа.

Пшениця двірська 46·00—47·00, пшениця селянська 44·00—45·00, жито галицьке 34·75—35·75, ячмінь галицький броварняний 34·50—35·50, ячмінь на пашу 26·50—27·50, ячмінь пастівний 35·50—36·25 овес галицький 29·25—30·25, кукуруда румунська 44·00—44·50, бараболя промислова 4·75—5·00, фасоля біла 75·00—100·00, фасоля кольорова 50·00—55·00, фасоля краса 65·00—75·00 горох пів-Вікторія 45·00—55·00, горох пільний 37·00—39·00, бобик 32·75—33·75, мішанка паст. в зерні 00·00—00·00, вика 38·00—39·00.

НОВИНКИ

— **Бережанські вязні.** У доповненні до новинки про гімназійних студентів арештованих у Бережанах, яких випущено вже на волю, повідомляють нас, що 10 полишених вязнів продовжує голодівку. Пос. В. Целевич вислав телеграму до міністерства справедливости вказуючи на тенденційне загаювання сл.дства та домагаючися негайно звільнити вязнів.

— **Ще один наш учений у варшавськім університеті.** Як довідуємось наш відомий історик д-р Мирон Кордуба покликаний професорами гуманістичного факультету в Варшаві контрактовим професором на катедру історії України. Відомо, що у львівськім університеті, де є навіть окремий курс історії монголів, досі ніхто не викладає української історії.

—**Львівська хроніка.** У міськім апровізаційнім заведенні на вул. Кучевича 1. проводив ночі на дижурі робітник Ожеховський, пильнуючи сушки свіжих стовуглевими печами. Одної ночі він зачадів смертельно. — Другий робітник 61-літній Іван Русин помер у своїй деревляній комірці на вул. Йосафата 6. з невідомої причини. — На вул. Короткій і Траугута поліція арештувала дві „галдині", що відступали свою хату на сходини принагідних любовних пар, у чому помагали їм легкі дами, які в них харчувалися. — На вул. Тарновського злодій вихопив селянці торбинку з грішми і годинником прохожій пані і втік безслідно з добичею вартости 300 золотих.

— **Студінь в Европі.** Метеорольогічні станції віщують студінь ще на кілька днів. Від Франції до Уралу — сніги. Сніг упав у численних департаментах Франції, а на Середземнім морі тривала сильна буря 3-го і 4-го н. м. Долішні Альпи вкриті снігом, а на Ривєрі термометер нижче зера. В Англії налягли заметі. В Дербишір затоплені поля, а в Дестершір залиті партери домів і вулиці. У Німеччині, Австрії та сумежних державах морози. У нас на наші Різдвяні свята мороз доходив до 11 степ., а вчора впав нижче 5 степенів.

чих здібностей. Може будете сміятись, а я порівнав би українців з греками, москалів з римлянами (звичайно, ці схілні „римляни" тяжко запосять Азією, а ми теж дуже своєрідні „греки").

Всеж коли ми випростаємо наш невольницький хребет, коли ми напружимо наші культурницько-творчі здібности, коли наша творчість набере патосу (а що вона його набере, немає сумнівів: величезний простір, скарби чорнозему, тисячні організаційні можливости), побачите, що москалі будуть асимілюватися в нашу користь...

Не відтворюю нашої поліміки... Пригадую тільки настрої, якими жила тоді частина наддніпрянської інтелігенції, настрої, яким вислів дав Данило Щербаківський в розмові над Ліминцею.

Під селом наш фірман задержався. Ми повсідали. Лікар-жартун говорив з удавною резигнац.єю: „А ми так день в день мусимо слухати виклади Данила про церкви і штивних святих". Товариство заливалося від сміху. Ми з п. Данилом не вспіли покінчити нашу розмову про діяльність „Союза визволення України".

Моя поява в селі у товаристві російських офіцерів викликала сенсацію. Односельчани знали, що за мною від кількох місяців шукає жандармерія. Під церквою зібралася гурма людей. Пан Данило був захоплений під михайлецькою церквою. Його гумор ще збільшився, коли на читальняному стриховi найшов кілька старих образів для київського музею. Шепнув до мене, пригадуючи, як то перед війною з старими образами до його музею мандрували з Галичини заборонені в Росії українські книжки та брошури.

Лікар-жартун бідкався: „Покажіть Данилові кусник старої дошки з потрісканою фарбою, а він забуде про світ і людей. Нещасна людина"... П. Данило відрубав: „Що ти, кацапе, маєш до говорення? Ти навіть на своїх суздальських богомазах не розумієшся".

Слово „кацап" в устах російського офіцера зробило на моїх односельчанах - москвофілах велике враження. Один з них здивовано глипнув по зібраних і сплеснув руками: „Ази, і між ними є українці".

Нашої розмови про „Союз визволення України" ми з п. Данилом таки не докінчили. Гурт гармат зближався щораз більше. В ночі п. Данило подався на Схід. Кілька літ пізніше, в осени 1918 р. стрінулися ми знову в музею в Києві. Пригадали нашу давну стр.чу. „Отже українські Атени таки зірвали з московським Римом"? „Революція, голубчику, чуда творить" — відповів сміючий п. Данило.

— **Клопоти зі снігом.** Зимовий вигляд від снігових горбків на вулицях і білого рантуха, що вкрив дахи — коштує наше місто дорого. Треба було необхідно прочистити вулиці, щоби дати змогу вдержати рух возів і трамваїв. 800 робітників мусіло скидати сніг; крім магістратських возів треба було наняти ще 60 чужих. Наєм воза з парою коней коштує 25 зол.; робітник дістає в день 3.70 зол., а в ночі 5 зол. Сніг на вулицях такий великий, що трамваї можуть їхати лише одинцем, а не з двома возами. Коли на шини віде важка фіра з вуглем або автобус-іхтіозавр, кондуктори часто мусять злазити з трамваю і пхати передню „перешкоду" спільними силами з візниками. Пасажири, що не мають терпцю, також злізають і чимчикають пішки. Кажуть, що треба буде 10 днів, щоби очистити все місто, якщо метелиця не повториться. Остання метелиця спонукала представників влади до нарад щодо санітарних умовин Львова. Виявилось, що сторожі, які мають обовязок очищувати хідники не мають відповідних причандалів до цього. Ясно, що якби на кожній більшій вулиці були такі каналові діри, як на Марійській площі, де можна скидувати сніг про в канали.

— **Темна хроніка.** Вчора арештували у Львові 22-літнього ковбасника з Бережан Т. Малачинського, який приїхав до „Театральної каварні" заграти комедію нещасливого кохання; бавився він кілька годин при музиці в товаристві легких дам, „погрожуючи", що хоче змінити 100-доляровий банкнот. Йому повірили і дали їсти та випити на 257 зол. 50 сот. Коли треба було платити за забаву, Малачинський пробував застрілитись. Для прохверезення його відставили до поліційних арештів. — Львівські вломники відвідали вчора склад футер на вул. Легіонів 39., куди дістались через кухню сумежного ресторану і забрали краму на 6.000 зол. — У Городі (Косів) арештували місцевого парубка Луканюка за вбивство господаря Рубанюка.

— **Примхи телефоністок.** Дуже часто, коли хто попрохає числа телефону українською мовою, телефоністки з централі прикидаються, що не зрозуміли або не чули і не хотять лучити українських телефонних абонентів. Здається, що закони про права нашої мови в урядах простягаються і на цю інституцію, тому дирекція львівських телефонів повинна би звернути увагу всесильним богиням, щоби не відстрашували своєю поведінкою старих і нових абонентів.

— **Радіо в читальні „Просвіти".** В селі Світім пов. Ярослав купив виділ читальні „Просвіти" радіо-апарат, на який зложилися всі члени читальні і який стягає трохи не ціле село до домівки читальні.

— **Нещастя.** Грипа дійшла зі Спол. Держав до Мексику; у місті Нуеве Леон є 10 тисяч недужих. — Підчас руйнування фортифікаційного старого муру в Парижі динаміт убив жінку. — На острові Джава вмерло від чорної віспи 90 осіб. — Радинська фільмова експедиція, що виїхала в Алтайські гори, не дає 2 місяці знаку життя; лякаються, що 30 осіб загинуло. — Еспанський гидроплян, що виїхав 31. грудня з еспанського побережжя пропав безслідно.

— **Ріжні вістки.** У Берліні грипа зростає: тепер лежить там 34.000 недужих. — Один берлінський хемік мав винайти хемічний середник, яким можна гасити найбільшу пожежу в складах вугля в короткім часі. — Статистика Білгороду каже, що було там у 1928 р. 309.208 мешканців, з чого 60.000 мущин більше. У 1919 р. місто мало лише 85.900. Є там 3000 чужинців, 200 осіб, що має більше як 100 літ, щораз більше розводів і щораз менше шлюбів. — Муринська танцюристка Дж. Бейкер хотіла з Копенгагену переїхати на виступи до Польщі та не дістала дозволу; мотив відмови уряду — страх перед демонстраціями. — Лавреатка Нобля Сіґрід Ундсет написала свою першу песу, комедію, для театру маріонеток в Осльо п. з. „На схід від сонця і на захід від місяця". — Помер польський маляр Антін Козакевич, представник старої мюнхенської школи, що прожив 30 літ у Мюнхені; дістав дві золоті медалі на виставці в Льондоні за образи „Маляр на студіях" і „Гусійка".

— **Новий український журнал в Америці.** Цими днями вийшов з друку новий український журнал в Америці „Світло". Журнал виходитиме раз на місяць і матиме такі відділи: політичний, науковий, літературний і громадсько-побутовий. Видаватимуть журнал „Українські Щоденні Вісти". До співробітництва, кажуть, запрошені журналістичні і літературні сили з Америки та Европи.

— **Нова песа Винниченка „Над"** поставлена в Києві театром І. Франка не зєднала собі признання радянської критики. Винниченко пробував дати у своїй песі малюнок родинного життя сучасних радянських урядовців. Критика каже, що автор зовсім неознайомлений з психольоґією середовища, яке хоче передати. Зате гра акторів і вся постановка песи дуже вдатна. Ця песа не вийшла ще окремою книжкою і тому ті, що не бачили її на київській сцені, не можуть про неї нічого сказати.

— **Нагороджений поет.** Щорічну видатну літературну нагороду ім. Жана Морґаса в Парижі за найкращий том поезій дістав поет Филип Шабане. Нагороджена збірка називається „Китиця Офелії". Лавреат має 30 літ; уродився він на кораблі в австралійській пристані. Перша збірка його поезій вийшла в 1922 р. п. з. „Ніжні други".

— **Українка жертвою діямантів.** Надія Голодюк з м. Провіденс (Сп. Держави) купила за 1.600 долярів „діяманти з царської корони". Коли її муж був при праці, до неї прийшло двох невідомих мущин, що приїхали з Ню Йорку. Вони сказали, що їх прислала з Ню Йорку її мати, щоб Надії продати дешево діяманти з царської корони. На пробу дали їй один діямант, який ювілер оцінив на 100 долярів. Голодюкова зраділа, що їй продають аж 30 таких діямантів за 1.000 долярів. Тому вибрала з банку 1.600 долярів і заплатила їх „добродіям" з Ню Йорку. Пізніше захотіла їх продати, щоб заробити 1.400 долярів, але довідалася, що всі 30 „діямантів" коштують лише 3 доляри, а цей дійсний діямант, що носила до ювілера, забрали зі собою мантії.

— **Треба знати своїх читачів.** Один книгар із Шікаґо виявив одну велику тайну успіху книжок підчас анкети розписаної в пресі. Він заявив, що найбільші трудноші при продажі старих клясичних творів це — відомі заголовки. Коли ці заголовки змінити на нові, модерніші, більше притягаючі, публика купує книжки радо. І навіть не підозріває, що читає.

— **Новітній ковчег Ноя.** Німецьке судно „Вендерфельс", яке причалило недавно до Антверпена, мало на своїм чердаку цілий цирк, а саме: 7 тигрів, 2 льви, 15 вужів, 300 папуг і 1000 малп. Звіринець цей призначений для Гамбурга.

— **Всесильні гроші.** Титул „комерційного радника" можна в Баварії купити за 15.000 марок. Так упевняє у „Франкфуртер Цайтунг" один правник, вказуючи на факт, що недавно один купець (відоме його прізвище), купив собі цей титул на сплати. Коли його зліцитували перед останньою сплатою, титул „ком. радника" перейшов на його вірителя.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Виказ збірки Товариства Прихильників Освіти переведеної в часі „Місяця Українського Студента" в днях 1—30 вересня 1928 р. в Тернопільськім воєвідстві. — Повіт Тернопіль. Громада: Тернопіль 3.5 зол., кооператива „Будучність" 25 зол. і „Подільський Союз Кооп." 25 зол., Синківці 17.6 зол., Гаї великі 71.25 зол., Бірки великі 45.80 зол., Денисів 34.99 зол., Грабовець 15.90 зол., Черніхів і Янківці 30 зол., Обаринці 12.45 зол., Заруди 21.80 зол., Стегниківці 18.80 зол., Ходачкі малі 53.28 зол., Довжанка 32.70 зол., Курівці 34.28 зол., Березовиця велика 30 зол., Острів 8.60 зол., Буцнів 31.30 зол., 49.50 зол. зібрав Ничка Е. (громади не подано), Пронятин і Кушківці 38.96 зол., Кипячка 12.70 зол., Красівка 21.50 зол., Дичків 21.72 зол., Товстолуг 16.10 зол., Глубічок великий 44.57 зол., Насташів 60 зол., Біла 9.70 зол., Чорторія 12 зол. Сушин-Гайданка 18.90 зол., Городище 12.53 зол., Юзефівка 12.48 зол., Купчинці і Драгоманівка 164.54 зол., Плесківці 15.95 зол., дохід з вистав студентського аматорського гуртка в Ігровиці 58.20 зол. — Разом тернопільський повіт 1.472.68 золотих.

Добродійний Комітет львівських економічних установ на останньому засіданні з 2. січня ц. р. приняв до відома, що центральні львівські економічні установи, котрі зазнали маєткові шкоди наслідком листопадових подій, не будуть користати з жертв складаних нашим громадянством на покриття втрат, понесених нашими установами у Львові, та припоручили Добродійному Комітетові, щоби дотичні жертви розділив між наші культурно-освітні установи, які не можуть власними силами покрити цих втрат. — Наслідком цього Добродійний Комітет дякує нашому громадянству за співчуття і просить жертви на покриття шкід з листопадових подій, наскільки вони не є призначені для спеціяльно означеної установи, складати на вкладку до Центробанку, Львів, Ринок 10. I. пов., після чого Добродійний Комітет розділить зібрані квоти за порозумінням з потерпівшими освітно-культурними установами. За Добродійний Комітет: **Д-р Кость Левицький,** провідник нарад.

Повіт Бучач. Громада: Сороки і Ліщанці 69.84 зол., Язловець 13.10 зол., Новосілки і Бровари 17.30 зол., Монастириська 10.70 зол., Помірці 2.81 зол., Потік золотий 52.75 зол., Костільники і Сновидів 75.53 зол., Кийданів 53.55 зол., Беремяни і Пожежа 1.99 зол., Петликівці і Осівці 20.50 зол., Рукомиш і Зарівенці 45.65 зол., Скоморохи 29.84 зол., Озеряни 59.91 зол., Бариш 27.20 зол., Гаї бучацькі 10 зол., Тростянці 19.39 зол., Красіїв 30.16 зол., Трибухівці, Григорів і Монастириська 70.75 зол., Зелена 37.17 зол., Пишківці 11.05 зол., Бучач 189.70 зол., Коропець і Вістра 60 зол., Житомір 60 зол., Устє зелене 49.60 зол., Лука 0.75 зол., Межигіря 24 зол. — Разом повіт бучацький 1.143.25 зол.

Повіт Броди. Громада: Ясенів 12.06 зол., Гаї старобрідські 25.80 зол., Дубє 7.60 зол., Суходоли 9.05 зол., Броди 81 зол., Комарівка 4.80 зол., Корсів 12.50 зол., Лешнів 13.60 зол., Рожнів 32.70 зол., Конюшків 14.80 зол., Фільварки великі 10.70 зол., Дітківці 12.10 зол., Поникве 9 зол., Підкамінь 36.90 зол., Кадлубиська 37.53 зол., Черниця 26.70 зол., Сільце 4.30 зол., Голосковичі 16.50 зол., Заболотці 13.70 зол. — Разом повіт Броди 501.56.

Повіт Підгайці. Громада: Підгайці 40 зол., Заставці д. Голгоче 9.50 зол., Ішків 11.60 зол., Славятин Боків і Шумляни 48.30 зол., Мар'ягова Затурин і Середнє 13.48 зол., Богатківці 25.50 зол., Мужилів 44.16 зол., Мозолівка 13.50 зол., Носів-Лиса 13.65 зол., Котузів 4.50 зол., Гайворонка 5 зол., Вербів 35.70 зол., Теляче 21.56 зол. — Разом повіт Підгайці 286.45.

Повіт Копичинці. Громада: Пробіжна 32 зол., Васильківці 8.50 зол., Сухостав 69.45 зол., Жидівці 5 зол., Гусятин 14 зол., Гадинківці 18.25 зол., Гадинківці 3 зол., Трибухівці 20.45 зол., Увисла 6.50 зол., Хлопівка 32.60 зол., Сокиринці 13 зол., Чабарівка 39.10 зол., Копичинці 105.60 зол., Целіїв 12.80 зол., Перемилів 39.90 зол., Хоростків 37.65 зол., Яблонів 10 зол. — Разом повіт Копичинці 488.10 зол.

Повіт Збараж. Громада: Лубянки нижчі 15.56 зол., Лубянки вищі 70 зол., Збараж 95.10 зол., Базаринці 35.15 зол., Залуже 18.04 зол., Івашківці 11.21 зол., Зарубинці 24.60 зол., Частина доходу від студенства збараського повіту з вистав „Діти Гасфера" 50 зол. — Разом повіт Збараж 260.36 зол.

Повіт Заліщики. Громада: Заліщики 84.10 зол., Угриньківці 15.30 зол., Дзвиняч 11.30 зол., Городок 16.36 зол., Доброводи 3.80 зол., Печерна 21.50 зол., Іване 5.14 зол., Кулаковець 5.50 зол. — Разом повіт Заліщики 163.40 зол.

Повіт Скалат. Громада: Старомішина 10.40 зол., Підволочиська 123.40 зол., Супранівка 20.50 зол., Познанка гнила 10 зол., Грималів 62 зол. — Разом 236.30 зол.

Повіт Золочів. Громада: Олесько 44.20 зол., Кути 5.50 зол., Ціпки і Чехи 16 зол. Разом 65.70 зол.

Повіт Зборів. Громада: Красна 8.50 зол., Зборів 25 зол., Поморяни 57 зол., Кальне 1.40 зол., Богутин 35 зол. — Разом 126.90 зол.

Повіт Бережани. Громада: Плавча велика 65.83 зол., Краснопуща 19.70 зол. — Разом 85.53 зол.

Повіт Борщів. Громада: Борщів 45 зол., дохід зі студентських вечерниць в Борщеві 32.19 зол., Скомятин 7.50 зол., Озеряни 31.70 зол. Разом 116.39 зол.

Повіт Камінка Струмилова. Убиня 9 зол. Разом в Тернопільському воєвідстві зібрано 4.843.02 зол.

Всім збірковим Комітетам, жертводавцям і збираючим складає Товариство Прихильників Освіти у Львові на цьому місці щиру подяку.

Рівночасно прохаємо всіх, хто не прислав ще грошей і у кого залишилися ще збіркові листи (зужиті і незужиті) переслати їх негайно до канцелярії Товариства, Львів, Супінського 21., щоби можна було оголосити доповнення звіту зі збіркової акції.

У Львові, дня 31. грудня 1928.

За Виділ Товариства:
Володимир Дециикевич в. р. голова.
П-р Любомир Макарушка в. р. скарбник.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів, Ринок ч. 10.